

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	AZLL 211 Əski əlifba (B) 3 kredit, 6 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2025/2026-cı tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Fil.ü.f.d.Rüstəm Lazımov	
	E-mail:	Rustam.lazimov@gmail.com Rustam.lazimov@nab.az	
	Telefon:		
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Şənbə	
	Məsləhət saatları	Bazar ertəsi, saat 12:00	
Prerekvizitlər	Yoxdur		
Tədris dili	Payız 2025-2026		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Cahan Ağamirov “Eski Azərbaycan yazısı” (Ərəb əlifbalı Azərbaycan yazısı) – Dərslik, 2016 Zivər Hüseynli Baylan. Əski Azərbaycan yazısı. “Köhlən” nəşriyyatı, 2017. -T. Rüstəmov. Fars dili. 2005 və 2013 çapları. Bakı -F. Timurtaş. Osmanlı Türkçəsinə giriş, 1993 İstanbul -Divan-i Türki-ye Seyyid Əbülqasim Nəbati, Təbriz 1372 ş. (əski ilifba ilə) -Ə.Səfərli, X. Yusifli. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.Rastan, 1376ş, -Tehran.(əski ilifba ilə) -H. Develi. Osmanlı Türkçesi klavuzu. Kesit,2015. İstanbul -Ə. Fərdi. Kulliyat-i turki-ye Şəhriyar, Əlhuda, 1371ş. Tehran. (əski ilifba ilə) -R.Rza.Xosrov və Şirinin tərcüməsi.Azərbaycan mədəni Rəhbər Cəmiyyəti, 1948. Bakı		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
	Praktiki məsələnin təhlili	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Davamiyyət		5
	Fəallıq		5
	Kurs işi (Layihə)		10
	Kuizlər		5+5
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Əski əlifba Orta əsrlərdən bəri Şərqi aparıcı dilləri olan Türk dillərində istifadə olunan əlifbadır. Bu əlifba ərəb və fars əlifbası əsasında yarandığı və hər üç dildə bu əlifbadan istifadə edildiyi üçün bu dillərdə bir çox ortaq qrammatik xüsusiyyətlər və ortaq kəlmələrin işlənməsinə səbəb olmuşdur.		
Kursun məqsədləri	Əski əlifba dərslərinin tədrisi Azərbaycan filologiyası və tarix bölmünün tələbələrinə əski əlifbanı öyrətməklə tələbələrin Orta əsrlərdə yazılmış əsərləri rahatlıqla oxuyub başa düşmələri və bu sahədə geniş tədqiqat aparmaq bacarığını əldə etmələri məqsədi ilə nəzərdə tutulmuşdur.		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Tərtib olunan proqram əsasında tələbələr kursu bitirdikdən sonra Orta əsr türkdilli mətnləri rahatlıqla oxuya biləcək hətta əlyazmalar üzərində işləmə bacarığını əldə edəcəklər.		

Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	10 dəqiqədən artıq dərsə gecikən tələbəyə qəib yazılacaq. 15- dəqiqə gecikmiş tələbə qəib yazılsa da dərsdə iştirak edə bilər. Dərsin izahı zamanı tələbə müəllim diqqətlə dinləməli, dərs haqqında müzakirələrdə fəal iştirak etməlidir. Tələbələr telefon və bu kimi əşyalardan istifadə etməməli, dərsə mane olacaq hərəkətlərdən çəkinməlidir, əsk halda dərsdən xaric ediləcəkdir. Davamiyyət - Davamiyyət bəli tələbələrin dərslərdə ardıcıl iştirakı və dərsdə özünü qaydalara uyğun aparması üçün nəzərdə tutulmuşdur. Buraxılmış hər icazəsiz və üzürsüz dərs üçün 0,5 bal çıxılacaq. Fəallıq - Fəallıq bəli tələbələrin ev tapşırığını düzgün şəkildə yerinə yetirməsi və sinifdə izah olunan dərs haqqında müzakirə və sual-cavabda iştirakı üçün nəzərdə tutulmuşdur. Kurs işi (Layihə) - Latın əlifbasında verilmiş mətnin əski əlifbaya düzgün qaydalar əsasında çevrilməsinə diqqət göstəriləcək. Kuizlər - Midterm və final imtahanlarından əvvəl kursun mövzuları üzrə tapşırıqların yerinə yetirilməsinə görə 5 bal dəyərində keçiriləcəkdir. İmtahan haqqında - İmtahana hazırlaşarkən dərsin iş planında nəzərdə tutulmuş ədəbiyyat, sinifdə aparılan qeydlər və bu dil haqqında digər qaynaqlara müraciət etmək lazımdır. - İstifadə ediləcək qaynaqların böyük hissəsi tərəfimizdən veriləcəkdir. - Aralıq və final imtahanlarının hər ikisi əsasən klassik üsulla keçiriləcək.		
Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix (planlaşdırılmış)	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.		Ərəb əlifbasının tarixcəsi Ərəb əlifbasının türk, ərəb və fars dillərində istifadəsi haqqında ümumi məlumat	T. Rüstəmov. Fars dili. 2005.s.11-22
2.		Əlifba: “əlif”, “be”, “pe”, “te”, “se”, “nun”, “ye”. Əlifba: “cim”, “çe”, “he”, “xe”, “də”, “zəl”, “re”, “ze”, “je”.	T. Rüstəmov. Fars dili. 2005. s. 41-43 T. Rüstəmov. Fars dili. 2005. s. 50-57
3.		Əlifba: “sin”, “şin”, “sad”, “zad”, “ta”, “za”. Əlifba: “ayn”, “ğayn”, “fe”, “qaf” “kaf”, “gaf”.	T. Rüstəmov. Fars dili. 2005.s.57
4.		Əlifba: “sağır nun”, “ləm”, “mim”, “ha”, “vav”. Qısa sözlərin oxunuşu	Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 102-106
5.		Hərəkələr (fəthə, kəsrə, zəmmə), sait səslər və “ -l ξ” həflərinin sait əvəzinə işlənməsi Söz birləşmələrinin oxunuşu və yazılışı	Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 102-106 Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.
6.		Əlavə işarələr. (Həmzə, tənvin, sükun) Cümlələrin oxunuşu və yazılması	T. Rüstəmov. Fars dili. 2005.s.54 Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 130 -127
7.		Fonetik izahat Aralıq imtahanı	Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 177-178 Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.

8.		Şəmsi və qəməri hərfləri Əməli yazılar	T. Rüstəmovə. Fars dili. 2005.s.186
9.		Rəqəmlər Mətn üzərində iş	T. Rüstəmovə. Fars dili. 2005.s.112
10.		Türkcə, ərəbcə və farscaya məxsus hərflər Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 179-180
11.		Xətt nümunələri ilə tanışlıq Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 181 Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 182
12.		Saylar Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 182 Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.
13.		Dilimizə keçmiş ərəb sözlərinin xüsusiyyətləri Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 102-106 Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 184
14.		Təqvim Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkçesine Giriş. S. 184 Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.
15.		Mətn üzərində iş Mətn üzərində iş	Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.
16		Final imtahanı	